

Boris Pasternaklaan 4
2719 DA Zoetermeer
Postbus 7259
2701 AG Zoetermeer

T [079] 329 40 00
F [079] 351 54 78
W www.colo.nl

Ministerie van OCW
Mevrouw J.M. van Bijsterveldt-Vliegenthart
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Zoetermeer, 2 oktober 2009

Betreft: Doelmatigheid beroepsopleidingen voor kleinschalige sectoren
Kenmerk: rb09-1116lvd/1.0

Geachte mevrouw Van Bijsterveldt,

Op de Nederlandse arbeidsmarkt zijn branches die –gemeten naar het aantal werknemers– bescheiden zijn van omvang, maar die niettemin een belangrijke bijdrage leveren aan de economie. De instroom van voldoende vakbekwaam personeel is van belang voor het voortbestaan van deze branches, maar vergt tegelijkertijd zorgvuldige afstemming om versnippering te voorkomen.

Eerder dit jaar heeft u de MBO Raad en Colo gevraagd gezamenlijk advies uit te brengen over deze kwestie. In deze brief schetsen we de opbrengst tot nu toe.

Inventarisatie

Bij het zoeken naar wegen voor een adequate en doelmatige match tussen arbeidsmarktvraag en opleidingsaanbod is het van belang de situatie zo goed mogelijk in beeld te brengen. Op uw verzoek hebben Colo en MBO Raad, in samenwerking met het Coördinatiepunt, een eerste inventarisatie gemaakt van kleinschalige opleidingen. Het resultaat daarvan is als bijlage bij deze brief gevoegd.

Hoewel de inventarisatie grofmazig is, omdat verwantschap op basis van opleidingscodes soms lastig te achterhalen is, bevestigt het onderzoek het bestaan van kleinschalige opleidingen, zowel op landelijke schaal als gemiddeld per onderwijslocatie, per leerjaar en per leerweg.

Kleinschalige opleidingen zijn er in veel sectoren en betreffen de werkterreinen van verschillende kenniscentra. Vaak wordt de relatie gelegd met uniek vakmanschap als goud- en zilversmid of audiciens en het opleidingscentrum SVGB. Dat is terecht, maar uit de inventarisatie blijkt dat in een veel groter aantal branches, met name in de techniek, en bij verscheidene mbo-instellingen sprake is van kleinschaligheid.

De oorzaken van kleinschaligheid kunnen divers zijn: een kleine maatschappelijke vraag, geringe belangstelling van deelnemers, spreiding onder onderwijsinstellingen, onduidelijke positionering van opleiding, versnippering door uitgebreide kwalificatiestructuur etc.

ING
522297

ABN AMRO
47.26.74.846

KvK
40413625

Bespreken van mogelijke knelpunten en oplossingsrichtingen

Ons uitgangspunt blijft de zorg dat door kleinschaligheid opleidingen uit het aanbod dreigen te verdwijnen. Het belangrijkste is daarom dat een mogelijk knelpunt bespreekbaar wordt tussen alle partijen.

Een knelpunt kan naar ons idee door elk van de betrokken partijen worden ingebracht: een onderwijsinstelling, een kenniscentrum of een branche. Als één van deze partijen constateert dat een opleiding zó klein is, dat de continuïteit ten behoeve van de arbeidsmarkt bedreigd wordt, kan deze het initiatief nemen om andere partijen te mobiliseren en oplossingsrichtingen te verkennen.

Omdat de thematiek van kleinschaligheid zo complex is, zijn de oplossingsrichtingen divers. Het voorstel is dan ook dat de partijen zelf nagaan welke problemen er spelen en met oplossingen komen die passen bij ieders verantwoordelijkheid. Afhankelijk van het probleem kan bekeken worden welke oplossingen er zijn, waarbij te denken valt aan:

- bevorderen dat mbo-instellingen overleg hebben met omliggende instellingen over afstemming en uitruil van het opleidingsaanbod;
- bevorderen van mogelijkheden om de opleiding te concentreren, waarbij het interne opleidingsdeel in een korte intensievere periode wordt aangeboden;
- mogelijkheden om een bedreigde bol-opleiding om te kunnen zetten in een bbl-variant;
- concentreren van de opleiding op één of enkele plaatsen in Nederland. Houdt daarbij wel rekening met extra reiskosten die deelnemers of docenten moeten maken. Voorbeelden van deze variant zijn de opleiding tot juwelier en tot maritiem waterbouwer;
- bevorderen van bovensectorale samenwerking tussen branches;
- benutting van mogelijkheden voor samenwerking met vmbo en hbo. In dit verband kan gewezen worden op het gezamenlijk aanbieden van mbo en hbo laboratoriumonderwijs in Leiden;
- gebruik de wettelijke ruimte optimaal;
- het opstellen van een spreidingsadvies voor bedreigde opleidingen;
- bevorderen van mogelijkheden om een opleiding cursorisch aan te bieden, met behoud van de positie in de kwalificatiestructuur.

Sommige hiervan worden op dit moment reeds met succes toegepast.

Gezamenlijke verantwoordelijkheid

Wij stellen voor om kenniscentra en opleidingen samen de verantwoordelijkheid te geven knelpunten te identificeren en weg te nemen. Op een aantal plaatsen vindt dergelijk overleg al plaats.

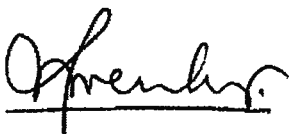
Zo heeft de SVGB, in nauwe samenwerking met branches en onderwijsinstellingen, al op diverse manieren laten zien dat het met goede interventies mogelijk is om kleinschalige opleidingen te laten voortbestaan en het aantal uitvoeringslocaties beperkt te houden. Er zijn ook andere voorbeelden, waarbij onderwijsinstellingen goede afspraken met elkaar en met het regionale bedrijfsleven hebben kunnen maken.

Naast arbeidsmarktinformatie kan de gemaakte inventarisatie een rol spelen bij dergelijk overleg. Wij zullen deze toesturen naar de betrokken kenniscentra en onderwijsinstellingen met de vraag om de thematiek in gezamenlijk overleg te agenderen. De betrokken partners kunnen aangeven in welke mate daadwerkelijk sprake is van een knelpunt, kwantitatief dan wel kwalitatief, consequenties in beeld brengen en (innovatieve) oplossingsrichtingen voorstellen. Dit kunnen bijvoorbeeld voorstellen zijn voor de kwalificatiestructuur, de afstemming tussen branche en onderwijs, de organisatie van het onderwijsaanbod of voor een betere afstemming van arbeidsmarktvrage en -aanbod.

Over een jaar zullen wij onderzoeken in welke mate partijen een bijdrage hebben geleverd in het oplossen van een ervaren knelpunt en het behoud van kleinschalige opleidingen.

Wij hebben het vertrouwen dat het mbo-veld in staat is om problemen rond kleinschaligheid van opleiding in alle openheid op tafel te brengen en doelmatigheid van beroepsopleidingen te waarborgen. Graag vernemen wij uw reactie op onze voorstellen.

Met vriendelijke groet,

Paula Swenker
voorzitter Colo

Jan van Zijl
voorzitter MBO Raad

Cc: AOC Raad, mevr. M. van der Laan

Bijlagen